

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: **K.**, nar. X., bytom K., zast.: *Mgr. G.*, advokátom so sídlom A., proti žalovanej: **Sociálna poisťovňa – ústredie**, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia** správneho orgánu v dávkovom konaní, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 22. septembra 2009 č. k. 11S 20/2009-46, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 22. septembra 2009 č. k. 11S 20/2009-46 **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Rozhodnutím č. 212-372-CA09/2008 zo dňa 15. decembra 2008 žalovaná ako odvolací orgán podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) potvrdila odvolaním napadnuté rozhodnutie Sociálnej

poisťovne, pobočka Komárno, č. 200-06087-CA01/2008 zo dňa 15. júla 2008, v ktorom bolo vyslovené, že žalobkyňa nemá nárok na nemocenské v období od 02. januára 2008 do 14. januára 2008.

Pri svojom rozhodnutí žalovaná vychádzala z právneho stavu vysloveného v rozhodnutí Sociálnej poisťovne, pobočka Komárno č.: 700-0440023307/07-14 z 23. júla 2007, podľa ktorého žalobkyni dňom 12.03.2007 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti nevzniklo, hoci žalobkyňa bola zamestnancom obchodnej spoločnosti M., s.r.o., K. od 12. marca 2007. Uvedené rozhodnutie podľa žalovanej bolo v odvolacom konaní potvrdené rozhodnutím č. 322-5303-GC-04/2007 z 29. októbra 2008.

Žalobkyňa vykonávala prácu na území Maďarskej republiky, pričom jej zamestnávateľ nespĺňal podmienky vyslania, preto sa podľa záverov žalovanej na žalobkyňu vzťahovali právne predpisy štátu výkonu práce a nie právne predpisy Slovenskej republiky.

Za dočasne práceneschopnú bola žalobkyňa uznaná od 2. januára 2008. Nárok na nemocenské si uplatnila predložením „Potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti č. G.“ s uvedením zamestnávateľa - M., s.r.o., K., a v rubrike „poistný vzťah“ bolo vyznačené: 1 – zamestnanec.

S odkazom na ust. § 30 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. žalovaná vyslovila názor, že žalobkyňa nemá nárok na nemocenské za obdobie dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej dňa 2. januára 2008, nakoľko v čase jej vzniku nebola nemocensky poistená (viď hore uvedené rozhodnutia z 23. júla 2007, resp. 29. októbra 2008), neuplynula jej ochranná lehota a ani nemala nárok na výplatu nemocenskej dávky.

II.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa žalobu z 09.02.2009 na Krajský súd v Nitre.

Krajský súd v Nitre ako prvostupňový krajský súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovanej číslo 212-372-

CA09/2008 z 15. decembra 2008 a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Komárno č.200-06087-CA01/2008 z 15. júla 2007 s tým, že žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd mal za preukázané, že žalobkyňa mala od 12. marca 2007 uzatvorenú pracovnú zmluvu v spoločnosti M., s.r.o., ktorá ju ako Agentúra dočasného zamestnávania od tohto dňa vyslala na výkon práce pre zamestnávateľa so sídlom v Maďarskej republike. Poukázal na to, že až následne zamestnávateľ M., s.r.o. požiadal späť o udelenie osobitnej výnimky v zmysle čl. 17 Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14.06.1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (ďalej na účely tohto rozsudku len „Nariadenie č. 1408/71“), ktorej Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky nevyhovelo a žalobkyňa nemala vystavený formulár E 101, ktorým by sa vedela preukázať na uplatnenie slovenskej legislatívy počas jej vyslania a vykonávania zamestnania v inom členskom štáte Európskeho spoločenstva.

Podľa krajského súdu prvoradou podmienkou pre uplatňovanie čl. 14 Nariadenia č.1408/71 je existencia priameho vzťahu medzi podnikom a zamestnancom, ktorého zamestnáva. Túto podmienku (napr. uzavretie pracovnej zmluvy, možnosť skončenia pracovného pomeru, vyplácanie odmeny za prácu) žalobkyňa a jej zamestnávateľ splňali a jej naplnenie nebolo spochybnené. Druhou rozhodujúcou podmienkou pre uplatnenie článku 14 uvedeného nariadenia je existencia väzieb medzi podnikom a členským štátom, v ktorom bol podnik založený, čo znamená, že článok 14 Nariadenia č. 1408/71 sa bude vzťahovať iba na podniky, ktoré obvykle vykonávajú významné ekonomické činnosti na území členského štátu, v ktorom boli založené.

Podľa čl. 14 ods. 1 Nariadenia č. 1408/71

1. Článok 13 ods. 2 písm. a) sa uplatňuje s nasledujúcimi výnimkami a výhradami:

a)

i) Na pracovníka zamestnaného na území členského štátu podnikom, pre ktorý zvyčajne pracuje, ktorého tento podnik vyslal na územie iného členského štátu vykonávať pre tento podnik prácu, sa naďalej vzťahujú právne predpisy prvého členského štátu za predpokladu, že predpokladané trvanie tejto práce neprekročí 12 mesiacov a že tento pracovník nie je vyslaný nahradiť iného pracovníka, ktorý ukončil dobu svojho vyslania.

ii) Ak trvanie práce, ktorá sa má vykonať, presiahne dĺžku pôvodne očakávaného trvania v dôsledku nepredvídaných okolností a prekročí 12 mesiacov, na pracovníka sa ďalej vzťahujú právne predpisy prvého členského štátu až do dokončenia takejto práce za predpokladu, že príslušný orgán členského štátu, na územie ktorého bola dotknutá osoba vyslaná, alebo úrad určený týmto orgánom s tým súhlasí. Takýto súhlas sa musí vyžiadať pred uplynutím pôvodnej dvanásťmesačnej doby. Takýto súhlas sa však nemôže udeliť na dobu dlhšiu ako 12 mesiacov.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky dňa 7. septembra 2006 udelilo výnimku z článku 17 Nariadenia č. 1408/71 pre určených zamestnancov zamestnávateľa, medzi ktorými žalobkyňa nebola. Po uplynutí obdobia, na ktorú bola výnimka udelená, zamestnávateľ opakovanými žiadosťami z apríla 2007, októbra 2007 a februára 2008 žiadal o udelenie predmetnej výnimky. Jeho žiadosťami však nebolo vyhovené.

Na základe predložených dokladov fyzické osoby vykonávajú činnosť zamestnancov na území Maďarskej republiky, pričom v oblasti sociálneho zabezpečenia sa na nich v zmysle č. 13 (2) (a) Nariadenia č. 1408/71 vzťahujú právne predpisy sociálneho zabezpečenia tohto štátu.

I napriek uvedenému spoločnosť M. s.r.o., K. ako zamestnávateľ plnil oznamovaciu povinnosť podľa slovenského právneho poriadku a postupoval v súlade so zák. č. 461/2003 Z.z. platnom v danom čase. Kontrola vykonaná u zamestnávateľa bola zameraná na správnosť odvodu poisteného. Kontrolou bol zistený rozdiel vo výpočte poisteného na úrazové poistenie. Z uvedeného dôvodu vznikla dlžná suma poistného vo výške 10 Sk a pre nedodržanie splatnosti poistného v zmysle § 143 zák. č. 461/2003 Z.z. vo všetkých mesiacoch kontrolovaného obdobia. Nakoľko penále za oneskorenú úhradu nedosiahlo výšku 100 Sk, nebolo predpísané rozhodnutím.

III.

Vo včas podanom odvolaní zo dňa 28.10.2009 (č. 1. 51) proti rozsudku prvostupňového súdu žalovaná poukázala na to, že krajský súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vyvodil z nich nesprávny právny záver.

Podmienku vzniku poistného pomeru na území Slovenskej republiky splnila, lebo na základe platne uzatvorenej zmluvy bola zamestnankyňou spoločnosti M., s.r.o. Pokiaľ krajský súd konštatoval, že zamestnávajúce pracovníkov len na výkon riadiacích činností neoprávňuje na uplatnenie ustanovení týkajúcich sa vyslania, potom si protirečil, keďže mal za preukázané, že spoločnosť M., s.r.o. zamestnávala i zamestnancov v administratíve pri zabezpečovaní vnútorného chodu podniku ale aj na výkon upratovacích prác, a ďalších zamestnancov zamestnával na základe dohody o vykonaní práce.

Krajský súd i žalovaná ďalej vychádzali z kritéria 25% obratu zamestnávateľa. Podľa žalobkyne uvedené presné percento nie je nikde v právne záväznej forme ustanovené. Ako Krajský súd v Nitre tak aj žalovaný sa odvolávajú na tzv. Kódex dobrej praxe a údajne tam ustanovenie tohto percenta. Žalobkyňa ďalej namietala aj to, že žiadna Dohoda medzi príslušnými orgánmi Slovenskej a Maďarskej republiky nebola uzatvorená, nebola verejne publikovaná zákonom stanoveným spôsobom a samotný zápis z rokovania zo dňa 22. júna 2006 za dohodu ako právne záväzný dokument nemožno považovať. Treba tiež uviesť, že predmetné znenie zápisu z rokovania zo dňa 22.06.2006 však nebolo dostupné nielen pre širokú verejnosť ale ani pre samotných zamestnávateľov, ktorí s ním mali byť oboznámení, keď sa podľa neho mali riadiť.

Zamestnávateľ žalobkyne, spoločnosť M. s.r.o., mala podľa žalobkyne riadne odvádzať poistné na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti za svojich zamestnancov, ako aj za žalobkyňu a Sociálna poisťovňa tieto odvody na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti a žalobkyňu riadne prijímala. Svojím konaním Sociálna poisťovňa potom podľa žalobkyne *de facto* súhlasila s reálnym stavom veci a ako taký ho akceptovala. Žalovaná síce tvrdí, že žalobkyňi nevznikol poistný pomer na území Slovenskej republiky a nemalo sa za ňu odvádzať poistné, avšak zaplatené poistné prijímala a do dnešného dňa ho nevrátila.

Záverom žalobkyňa požiadala o zmenu napadnutého rozhodnutie Krajského súdu a to tak, že podanej žalobe vyhovie a zaviazže žalovanú na náhradu trov konania.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po neverejnej porade dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 372p ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval fakty pre účastníkov známe z prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní.

Predovšetkým Najvyšší súd vychádzal z tejto skutočnosti, že žalobkyňa v tomto konaní namietala nezákonnosť rozhodnutia č. 212-372-CA09/2008 zo dňa 15. decembra 2008. Týmto rozhodnutím žalovaná potvrdila odvolaním napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Komárno, č. 200-06087-CA01/2008 zo dňa 15. júla 2008, v ktorom bolo vyslovené, že žalobkyňa nemá nárok na nemocenské v období od 02. januára 2008 do 14. januára 2008. V svojom rozhodnutí žalovaná uviedla, že vychádzala z právneho stavu vysloveného v rozhodnutí Sociálnej poisťovne, pobočka Komárno č.: 700-0440023307/07-14 z 23. júla 2007, podľa ktorého žalobkyni dňom 12.03.2007 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti nevzniklo.

Týmto svojim rozhodnutím bola žalovaná v zmysle § 198 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. viazaná (právoplatnosť nadobudlo dňa 11.11.2008, tzn. pred tým, ako bolo dňa 15. decembra 2008 napadnuté rozhodnutie č. 212-372-CA09/2008 vydané) a preto otázku vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti nemohla riešiť ako predbežnú otázku v tomto konaní.

Hoci žalobkyňa v svojom odvolaní namietala, že

- podmienku vzniku poistného pomeru na území Slovenskej republiky splnila,
- kritérium 25% obratu zamestnávateľa nie je nikde v právne záväznej forme ustanovené,
- Dohoda medzi príslušnými orgánmi Slovenskej a Maďarskej republiky nebola uzatvorená,
- jej zamestnávateľ, tzn. spoločnosť M. s.r.o., riadne odvádzala poistné na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti za svojich zamestnancov, ako aj za žalobkyňu,

tzn., že všetky svoje námietky smerovala nie proti výroku, že žalobkyňa „nemá nárok na nemocenské v období od 02. januára 2008 do 14. januára 2008“, ale naopak napádala výrok, že žalobkyni dňom 12.03.2007 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti nevzniklo.

Ako už Najvyšší súd hore zdôraznil, o tom, že žalobkyni dňom 12.03.2007 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti nevzniklo, bolo právoplatne rozhodnuté v inom konaní, ktoré nie je predmetom tohto súdneho prieskumu.

V zmysle § 212 ods. 1 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. je odvolací prieskum aj v správnom súdnictve v plnej dispozícii účastníka súdneho konania.

Podľa § 212 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobkyne, ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, napríklad rozhodnutí sp. zn. 9Sžso 42/2009, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného

zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávných vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu **n i e j e** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 23. marca 2010

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Lubica Kavivanovová